

Sygn. akt I CSK 6615/22

POSTANOWIENIE

Dnia 22 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

w sprawie z powództwa J. Ż.
przeciwko A. R.
o ochronę dóbr osobistych,
na posiedzeniu niejawnym 22 lutego 2023 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z 31 maja 2022 r., sygn. akt I ACa 638/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 31 maja 2022 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie, w sprawie z powództwa J. Ż. przeciwko A. R., o ochronę dóbr osobistych, na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z 5 lipca 2021 r., oddalił apelację (pkt I) oraz rozstrzygnął o kosztach procesu (pkt II).

Pozwana wniosła skargę kasacyjną, w której żądał uchylenia zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Szczecinie. Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne: 1) jaki jest zakres obowiązków administratora portalu internetowego w świetle art. 14 ust. 1 i art. 15 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r., poz. 344 ze zm.), w szczególności czy administrator ma obowiązek we własnym zakresie nie

dopuszczać do przechowywania w jego zasobie informatycznym danych o bezprawnym charakterze, jakie działania w tym zakresie powinien poczynić (czy ma prawo albo obowiązek stosowania cenzury prewencyjnej), jak w świetle tych przepisów ocenić zachowanie powoda, który ma wiedzę o komentarzach naruszających jego dobra osobiste i zwleka z zawiadomieniem o nich administratora zasobu teleinformatycznego, który po powzięciu o nich wiedzy niezwłocznie je blokuje; 2) czy art. 24 k.c. wyłącza dyspozycję art. 14 i 15 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną; 3) możliwości modyfikacji żadanego tekstu przeprosin przez sąd i zakresu tej modyfikacji, wymagające w szczególności ustalenia, czy i jak dalece Sąd może ingerować w tekst przeprosin objęty żądaniem pozwu, zwłaszcza jeżeli żądanie pozwu zostało sformułowane przez profesjonalnego pełnomocnika, aby nie doszło do naruszenia art. 321 k.p.c.; 4) czy powód może się domagać ochrony dóbr osobistych, żądając przeproszenia za cudze komentarze opublikowane w portalu prowadzonym przez pozwaną, jeżeli osobiście dopuszcza się naruszania dóbr osobistych pozwanej, wypowiadając się o niej i jej małżonku osobiście w telewizji i mediach społecznościowych w sposób pogardliwy, drwiący i lekceważący - czy takie zachowanie jest do pogodzenia z art. 5 k.c.

Jednocześnie w skardze kasacyjnej wskazano, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych, zaś skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne; 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Na etapie rozpoznania wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (tzw. przedsądu) Sąd Najwyższy bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności

uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, nie dokonując oceny podstaw kasacyjnych ani ich uzasadnienia. Wymaganie to stanowi podstawową przesłankę uznania, iż w niniejszej sprawie uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia utrwalonych i jednolicie przyjmowanych w orzecznictwie standardów, bowiem nie jest dopuszczalne w ramach tego elementu skargi kasacyjnej odwołanie się do argumentacji, która zostaje przez stronę skarżącą powołana dla uzasadnienia zarzutów, które podlegają rozpoznaniu dopiero na etapie kolejnym, tj. po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Skarga kasacyjna została ukształtowana w Kodeksie postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Postępowanie kasacyjne przed Sądem Najwyższym nie stanowi postępowania instancyjnego w sprawie.

Niniejszy etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie obejmuje zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione. Stworzenie mechanizmu kontroli w ramach tzw. przedsądu umożliwiać ma stronie wnoszącej skargę kasacyjną przekonanie Sądu Najwyższego o istnieniu przesłanek, na których opiera się wstępne badanie skargi kasacyjnej pod kątem dopuszczenia jej do rozpoznania (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2006 r., II CSK 65/06). Bez tej argumentacji skarga kasacyjna byłaby środkiem odwoławczym niezupełnym, a selekcja wnoszonych kasacji, dokonywana przez Sąd Najwyższy w ramach przedsądu nazbyt dowolna (postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 kwietnia 2006 r., II CSK 65/06; z 22 lutego 2007 r., II UZ 47/06, OSNP 2008, Nr 7-8, poz. 118).

Sąd Najwyższy nie zastępuje strony skarżącej i nie jest jego rolą poszukiwanie *ex officio* argumentów przemawiających za przyjęciem skargi

kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 lutego 2007 r., I UZ 47/06, OSNP 2008, Nr 7-8, poz. 118). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowi jej element samodzielny (wyodrębniony) i nie może być utożsamiany z innymi wymaganiami skargi kasacyjnej, w tym jej podstawami i ich uzasadnieniem (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16; z 8 stycznia 2019 r., IV CSK 243/18; z 11 maja 2022 r., I CSK 1468/22).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez stronę skarżącą na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz – co istotne – uzasadnienia występowania w sprawie (zob. *inter alia* postanowienia Sądu Najwyższego z: 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07; 10 maja 2019 r., I CSK 627/18; z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18; z 29 listopada 2022 r., I CSK 4405/22). Nie stanowi w szczególności istotnego zagadnienia prawnego uzasadniającego przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania problem prawny, którego wyjaśnienie nie miałoby żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (zob. zachowujące aktualność postanowienie Sądu Najwyższego z 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006, Nr 15-16, poz. 243).

Zagadnienia prawne przedstawione w skardze kasacyjnej nie spełniają powyższego kryterium, nie wskazują bowiem, że są istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, zaś ich wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. W skardze nie wskazano również w jakim zakresie i w jaki sposób ewentualne rozstrzygnięcie zagadnienia w sposób odmienny od przyjętego w zaskarżonym orzeczeniu spowoduje konieczność wydania odmiennego orzeczenia przez Sąd drugiej instancji w razie kontroli kasacyjnej.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 października 2002 r., II CZ 102/02, postanowienie Sądu Najwyższego z 28 marca 2007r., II CSK 84/07, postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lipca 2008 r., I CSK 111/08).

Skarga kasacyjna nie spełnia powyższego kryterium. Zawarty w niej wniosek oparty na potrzebie wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie został wadliwie sformułowany, gdyż nie powołano aktualnego orzecznictwa wskazującego na istnienie takich rozbieżności.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49;

14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75; 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15). Oceniając wynikającą z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy dostrzec, że ma ona charakter wyjątkowy. W konsekwencji, w judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że oczywista zasadność skargi powinna dać się stwierdzić „na pierwszy rzut oka”, bez zbytniego wgłębiania się w sprawę (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07).

Skarga kasacyjna nie spełnia powyższego kryterium. Skarżąca nie wskazała konkretnych argumentów umożliwiających przyjęcie, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).